

УДК 327.8:355.02(477)

DOI: 10.24144/2078-1431.2026.1(36).136–144

Ілля Миронов,
аспірант першого року навчання,
Чорноморський національний університет імені Петра Могили,
ORCID: 0009-0005-2618-4471

СТРАТЕГІЧНА ДОПОМОГА В УМОВАХ ВІЙНИ ЯК БАГАТОВИМІРНИЙ ІНСТРУМЕНТ МІЖНАРОДНОЇ ПІДТРИМКИ

Анотація. У статті обґрунтовано стратегічну допомогу як багатовимірний інструмент міжнародної підтримки в умовах війни. На матеріалі підтримки України показано перехід від секторально роз'єднаних форм допомоги до інтегрованої моделі, у якій військові, економічні, гуманітарні, енергетичні та дипломатичні інструменти діють як взаємопов'язані складові єдиної стратегії. Аналітична рамка поєднує неореалістичний, неінституціоналістський і конструктивістський підходи, а також логіку Humanitarian-Development-Peace Nexus. Особливу увагу приділено кейсу Nordic-Baltic 8 як прикладу поєднання безпекових інтересів донорів із трансформаційними потребами держави-реципієнта. Запропоновано матрицю «HDP × мотиви донорів» для оцінювання нелетальної допомоги, зниження фрагментації та узгодження короткострокової стійкості з довгостроковою модернізацією. Висновки показують, що результативність стратегічної допомоги визначається не лише обсягом ресурсів, а рівнем координації інструментів, інституційною узгодженістю та відповідністю між мотивами донорів і потребами України.

Ключові слова: донорські мотиви, HDP Nexus, коаліції спроможностей, NB8, Рамштайн, стійкість, трансформаційний ефект, координація.

Abstract. The article conceptualizes strategic assistance as an integrated instrument of international support in wartime and uses assistance to Ukraine as the main empirical case. The research is based on qualitative methodology that combines theoretical analysis, comparative approach, case-study logic and content analysis of academic publications, official documents and analytical datasets on international aid. The study draws on three major international relations paradigms — neorealism, neoinstitutionalism and constructivism — and links them with the Humanitarian-Development-Peace Nexus in order to explain donor motives, coordination mechanisms and transformational effects of aid.

The results show that strategic assistance should not be treated as a sum of isolated military, economic or humanitarian packages. Its effectiveness depends on the extent to which these components are coordinated within a common strategic framework. The Ukrainian case demonstrates the highest level of such integration among recent conflicts. The Ramstein format and related capability coalitions institutionalized military coordination, while the Nordic-Baltic 8 countries provided an especially clear example

of how donor security interests, normative solidarity and Ukraine's transformational needs can converge in practice.

The practical contribution of the article is the analytical matrix "HDP × donor motives". It makes it possible to assess non-lethal assistance not only by the volume of resources but also by its function in a broader resilience cycle. The findings indicate that the strongest transformational effect is produced by a portfolio logic of support that combines deterrence, macrofinancial stabilization, humanitarian protection, institutional modernization and localization of production capacities. This approach strengthens wartime resilience and simultaneously creates preconditions for post-war recovery and long-term institutional adaptation.

Keywords: *donor motives, HDP Nexus, capability coalitions, NB8, Ramstein format, resilience, transformation effect, coordination.*

Постановка проблеми. Гібридизація сучасних збройних конфліктів змінює логіку міжнародної підтримки держав, що ведуть війну. Військові дії поєднуються з економічним тиском, ударами по енергетиці, інформаційними операціями та інституційною дестабілізацією. За таких умов одностороння допомога втрачає ефективність: військова підтримка без макрофінансової стабілізації не забезпечує довготривалої стійкості, гуманітарна допомога без безпекового компоненту стає вразливою до зривів логістики, а дипломатичний супровід без матеріальної основи перетворюється на декларативний ресурс. Український кейс показує, що результат визначається не сумою окремих пакетів, а ступенем їх координації в єдиній стратегічній архітектурі.

Наукова проблема полягає у відсутності цілісної аналітичної моделі, яка дозволяла б розглядати стратегічну допомогу не як набір ізольованих інтервенцій, а як багатовимірний інструмент міжнародної підтримки з власною логікою інтеграції, координації та трансформаційного ефекту. Саме тому дослідження потребує поєднання теорії міжнародних відносин із сучасними емпіричними даними про допомогу Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній літературі переважають чотири напрями дослідження міжнародної допомоги в умовах конфлікту. Перший зосереджений на локальних ефектах допомоги для динаміки насильства. На основі геокодованих даних М. Фіндлі, Дж. Янг, Д. Страндоу та О. Кет показують, що концентрація допомоги в зонах конфлікту може підвищувати інтенсивність боротьби за контроль над ресурсами [1]. Другий напрям аналізує мотиви донорів та алокацію ресурсів у межах зв'язки «гуманітарна допомога — розвиток — мир». К. Ябе, З. Опршал, Й. Гармачек і М. Сироватка доводять, що інституційна вразливість країни-реципієнта не є універсальним критерієм розподілу допомоги; вирішальне значення мають політичні пріоритети донорів [2].

Третій напрям представлений роботами про підтримку України після 2022 року. К. Шмідт встановлює, що масштаби допомоги визначаються не лише гуманітарними міркуваннями, а й рівнем економічного розвитку донора, членством у ЄС і НАТО та сприйняттям загрози з боку Росії [3]. С. Чжан і Х. Доруссен показують, що інституційний супровід і механізми

безпеки знижують ризики побічної ескалації насильства під час розподілу допомоги [4]. Українські дослідження також фіксують стабілізаційний ефект зовнішньої підтримки для бюджету, оборони й післявоєнного відновлення [5; 6].

Четвертий напрям розглядає допомогу як цілісну стратегію, де військові, економічні та дипломатичні інструменти взаємодіють між собою. О. Буряченко, О. Сомак, С. Голубицький, Н. Кравченко та О. Кравченко наголошують, що результативність підтримки залежить від узгодженості окремих компонентів, а не лише від їхнього обсягу [7]. Попри цей поступ, у літературі й далі бракує моделі, яка одночасно пояснювала б мотиви донорів, інституційні механізми координації та трансформаційні ефекти допомоги для держави-реципієнта. Ця прогалина визначає предметне поле статті.

Мета статті (постановка завдання). Метою статті є теоретичне обґрунтування стратегічної допомоги як багатовимірного інструменту міжнародної підтримки в умовах війни та вироблення узагальненої моделі її оцінювання на матеріалі підтримки України. Для досягнення цієї мети поставлено такі завдання: уточнити теоретичні засади стратегічної допомоги в межах провідних парадигм міжнародних відносин; показати її структурну багатовимірність; проаналізувати інституційні механізми координації на прикладі NB8 і формату «Рамштайн»; запропонувати аналітичну матрицю, придатну для оцінювання нелетальної допомоги. Методологічно дослідження спирається на теоретичний аналіз, порівняльний підхід, кейс-стаді, контент-аналіз наукових праць і офіційних документів.

Результати дослідження. У межах неореалістичної парадигми стратегічна допомога постає інструментом стримування, перерозподілу балансу сил і запобігання домінуванню агресора. У випадку України це означає, що військова, фінансова й технологічна підтримка водночас працює на оборону держави-реципієнта і на безпекові інтереси самих донорів [3]. Неоінституціоналістський підхід зміщує акцент на координаційні механізми: ефективність допомоги зростає там, де існують сталі форми погодження рішень, розподілу ролей і моніторингу виконання. Саме цим пояснюється значення Контактної групи з питань оборони України та пов'язаних із нею коаліцій спроможностей [8; 12]. Конструктивістський підхід фіксує нормативний рівень підтримки: допомога легітимується не лише інтересом, а й солідарністю з державою, яку сприймають як частину спільного політичного й ціннісного простору.

Поєднання цих підходів дозволяє перейти від вузької логіки «м'якої сили» до стратегічної комбінації жорстких і м'яких інструментів [9]. Для конфліктів високої інтенсивності вирішальним є не окремий канал впливу, а здатність пов'язати короткострокову оборонну підтримку з довшою траєкторією інституційної стійкості. Історичний досвід зовнішніх інтервенцій підтверджує, що секторально ізольовані рішення рідко дають стабільний ефект і часто не усувають структурних причин конфлікту [10]. Тому стратегічну допомогу доцільно трактувати як інтегровану систему,

у якій військовий, економічний, гуманітарний, енергетичний та дипломатичний компоненти мають оцінюватися в єдиній рамці.

У сучасній війні військова допомога забезпечує здатність утримувати фронт і змінювати баланс сил, економічна — підтримує бюджетну й макрофінансову стабільність, гуманітарна — захищає цивільне населення і знижує соціальні втрати, енергетична — підтримує функціонування критичної інфраструктури, дипломатична — формує міжнародну коаліцію, санкційний тиск і політичну легітимність. Ці компоненти не є взаємозамінними. Вони створюють синергію лише тоді, коли інтегровані в спільну стратегічну логіку. Саме тому порівняння конфліктів Холодної війни, сирійської війни та російсько-української війни доцільно проводити не за абсолютними обсягами допомоги, а за рівнем координації та трансформаційного ефекту [11; 12; 13].

Російсько-українська війна демонструє найвищий рівень такої інтеграції. Формат «Рамштайн» забезпечив перехід від реактивних поставок до системного розвитку спроможностей, а NB8 виступив одним із найбільш послідовних кластерів підтримки України [12; 13]. На відміну від фрагментованих моделей попередніх конфліктів, тут допомога дедалі чіткіше орієнтується не тільки на виживання держави, а й на її інституційну модернізацію.

Таблиця 1.

Порівняльна характеристика рівнів інтеграції та домінуючих інструментів багатовимірної стратегічної допомоги в обраних конфліктах

Конфлікт	Рівень інтеграції складових	Домінуючі інструменти	Синергетичний ефект	Ключові обмеження
Проксі-конфлікти Холодної війни (В'єтнам, Афганістан)	Низький (фрагментований)	Військова підтримка проксі-акторів	Обмежений, без системної трансформації реципієнта	Фокус на геополітичному балансі, слабка координація економічного та гуманітарного компонентів
Війна в Сирії (2011–2018+)	Середній (асиметричний і фрагментований)	Гуманітарні потоки через ООН і вибірково військова підтримка сторін	Частковий, переважно стабілізаційний	Політизація допомоги, слабка дипломатична узгодженість, конкуренція донорів
Російсько-українська війна (2022–2025+)	Високий (системно інтегрований)	Коаліції спроможностей, макрофінансова та енергетична підтримка, дипломатичні формати	Високий, із трансформаційним ефектом	Залежність від політичної волі донорів і ризики фрагментації при зміні зовнішньополітичних пріоритетів

Джерело: складено автором на основі [11; 12; 13]

Матеріали щодо країн NB8 особливо наочно показують, що допомога набуває стратегічного характеру тоді, коли збігаються три рівні: інтереси донорів, інституційна форма координації та трансформаційні потреби реципієнта. Для Балтійських і Північних держав підтримка України пов'язана не лише з нормативною солідарністю, а й із безпосередньою логікою регіональної безпеки. Тому високі відносні внески, коаліційні формати та підтримка українського оборонного виробництва є для них не зовнішньополітичним жестом, а елементом власної стратегії стримування [13; 14].

За даними про частку двосторонньої допомоги у ВВП, Данія, Естонія, Литва, Латвія, Норвегія, Швеція та Фінляндія входять до групи держав з найвищою відносною підтримкою України [14]. У цьому випадку мотиви донорів не суперечать трансформаційним потребам України, а частково збігаються з ними. Така конфігурація дає змогу перейти від короткострокового фінансування до інструментів, що працюють на оборонну спроможність, інституційну сумісність із НАТО та розвиток внутрішніх виробничих ланцюгів.

Таблиця 2.

**Узгодження мотивів донорів стратегічної допомоги
з трансформаційними ефектами для України**

Мотиви донорів	Ключові компоненти допомоги	Трансформаційні ефекти для України	Рівень синергії
Реалістичні (стримування, географія загроз)	Військова допомога, коаліції спроможностей, оборонні технології	Посилення обороноздатності, сумісність із НАТО, розвиток командних практик	Високий
Ліберальні (реформи, верховенство права)	Макрофінансова стабілізація, умовність реформ, антикорупційні та цифрові інструменти	Інституційна модернізація, прозорість, цифровізація управління	Високий
Конструктивістські (норми, солідарність)	Гуманітарна підтримка, робота з біженцями, соціальні програми	Соціальна згуртованість, захист цивільного населення, легітимація підтримки	Середній
Критичний вимір (локалізація, зниження залежності)	Фінансування внутрішнього виробництва, прозорість контрактів, локальні ланцюги постачання	Зміцнення ОПК, зменшення зовнішньої залежності, підвищення стійкості	Середній

Джерело: складено автором на основі [7; 13; 14; 15; 16]

Для аналітичного узагальнення доцільно поєднати мотиви донорів із логікою Humanitarian-Development-Peace Nexus. Така рамка дозволяє оці-

нювати не лише обсяг ресурсу, а й його функцію в довшому циклі стійкості. Реалістичні мотиви найчастіше корелюють із військовою допомогою та безпековими коаліціями; ліберальні — з макрофінансовою стабілізацією, умовністю реформ і прозорими інституційними процедурами; конструктивістські — з гуманітарною підтримкою, захистом біженців і соціальною згуртованістю; критичний вимір акцентує локалізацію, зниження залежності та прозорість контрактів [7; 15; 16].

Запропонована матриця «НДР × мотиви донорів» показує, що найвищий трансформаційний ефект виникає там, де допомога не розпадається на автономні сектори. Військові спроможності без економічної та інституційної підтримки швидко виснажуються; гуманітарні програми без безпекового каркасу залишаються вразливими; реформи без зовнішньої стабілізаційної підтримки втрачають темп. Натомість портфельна логіка допомоги дозволяє одночасно підтримувати поточну стійкість і створювати умови для повоєнної модернізації України.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Стратегічна допомога в умовах війни має розглядатися як інтегрований інструмент міжнародної підтримки, а не як сукупність окремих пакетів допомоги. Український кейс показує, що її результативність визначається трьома взаємопов'язаними чинниками: збігом мотивів донорів із ключовими потребами держави-реципієнта, наявністю інституційних механізмів координації та поєднанням військових, економічних, гуманітарних, енергетичних і дипломатичних інструментів у спільній стратегічній рамці. Теоретичний результат статті полягає у поєднанні неореалістичного, неоінституціоналістського та конструктивістського підходів для пояснення мотивів і форматів стратегічної допомоги. Практичний результат полягає в запропонованій матриці «НДР × мотиви донорів», яку можна використовувати для оцінювання нелетальної допомоги та зниження секторальної фрагментації. Подальші дослідження доцільно спрямувати на розроблення системи індикаторів для вимірювання синергії між окремими компонентами стратегічної допомоги, а також на порівняння різних коаліцій підтримки України за їхнім довгостроковим трансформаційним ефектом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Findley M., Young J. K., Strandow D., Cat O. Aiding war: Foreign aid and the intensity of violent armed conflict. *International Studies Quarterly*. 2023. Vol. 67, no. 3. Article sqad048. DOI: <https://doi.org/10.1093/isq/sqad048> (дата звернення: 10.04.2026).
2. Yabe K., Opršal Z., Harmáček J., Syrovátka M. Aid allocation across the humanitarian–development–peace nexus: The role of fragility as a donors' motive. *Humanities and Social Sciences Communications*. 2024. Vol. 11. Article 1039. DOI: <https://doi.org/10.1057/s41599-024-03512-5> (дата звернення: 10.04.2026).
3. Schmidt C. Aid in conflict: Determinants of international aid allocation to Ukraine during the 2022 Russian invasion. *The Economists' Voice*. 2024. Vol. 21, no. 1. P. 133–158. DOI: <https://doi.org/10.1515/ev-2023-0049> (дата звернення: 10.04.2026).

4. Zhang S., Dorussen H. Does peacekeeping mitigate the impact of aid on conflict? Peacekeeping, humanitarian aid and violence against civilians. *Journal of Conflict Resolution*. 2025. Vol. 69, no. 9. P. 1524–1552. DOI: <https://doi.org/10.1177/00220027251315668> (дата звернення: 10.04.2026).
5. Tkach M., Slobodianyuk S., Makoshenets P. Analysis of financial and technical assistance to Ukraine from partner countries in 2022 — first half of 2024. *Political Science and Security Studies Journal*. 2024. Vol. 5, no. 2. P. 7–20. DOI: <https://doi.org/10.33445/psssj.2024.5.2.2> (дата звернення: 10.04.2026).
6. Литвинчук О., Шевчук А., Войтюк О. Міжнародна допомога Україні в умовах війни як вид співробітництва з міжнародними організаціями. *Збірник наукових праць*. 2024. Вип. 1(32). С. 239–252. DOI: [https://doi.org/10.24144/2078-1431.2024.1\(32\).239-252](https://doi.org/10.24144/2078-1431.2024.1(32).239-252) (дата звернення: 10.04.2026).
7. Buriachenko O., Somak O., Golubyskyi S., Kravchenko N., Kravchenko O. International support for Ukraine: Evaluating the impact of military, economic, and diplomatic aid. *Revista de Cercetare si Interventie Sociala*. 2025. Vol. 88. P. 151–168. DOI: <https://doi.org/10.33788/rcis.88.10> (дата звернення: 10.04.2026).
8. Bazhenova H. The Ramstein Group: Prerequisites for creation and role in ensuring Ukraine's military capabilities (Part 1). *IEŚ Commentaries*. 2023. No. 859 (107/2023). URL: <https://ies.lublin.pl/en/comments/the-ramstein-group-prerequisites-for-creation-and-role-in-ensuring-ukraines-military-capabilities-part-1/> (дата звернення: 10.04.2026).
9. Laowattanabhongse A. Soft power in action: How foreign aid shapes global perceptions and influences international relations. *Social Science and Humanities Journal*. 2024. Vol. 8, no. 12. P. 5953–5964. DOI: <https://doi.org/10.18535/sshj.v8i12.1496> (дата звернення: 10.04.2026).
10. Seybolt T. B. *Humanitarian military intervention: The conditions for success and failure*. Oxford University Press. 2008. URL: <https://www.sipri.org/sites/default/files/2018-10/sipri08seybolt.pdf> (дата звернення: 10.04.2026).
11. United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. Syrian Arab Republic 2018. Financial Tracking Service. URL: <https://fts.unocha.org/countries/218/summary/2018> (дата звернення: 10.04.2026).
12. Ministry of Defence of Ukraine. 30th Ramstein: How the Ukraine Defense Contact Group meetings strengthen Ukraine's defense capabilities. 2025. URL: <https://mod.gov.ua/en/news/30th-ramstein-how-the-ukraine-defense-contact-group-meetings-strengthen-ukraine-s-defense-capabilities> (дата звернення: 10.04.2026).
13. Ogryzko L. Northern lights: How a Nordic-Baltic coalition of the willing can do even more for Ukraine. European Council on Foreign Relations. 2025. URL: <https://ecfr.eu/publication/northern-lights-how-a-nordic-baltic-coalition-of-the-willing-can-do-even-more-for-ukraine/> (дата звернення: 10.04.2026).
14. Kiel Institut für Weltwirtschaft. Bilateral aid allocations to Ukraine as a share of 2021 donor country gross domestic product (GDP) between January 24, 2022 and June 30, 2025, by country. Statista. 2025. URL: <https://www.statista.com/statistics/1303450/bilateral-aid-to-ukraine-in-a-percent-of-donor-gdp/> (дата звернення: 10.04.2026).
15. Sanders D. Ukraine's third wave of military reform 2016–2022 — building a military able to defend Ukraine against the Russian invasion. *Defense & Security Analysis*. 2023. Vol. 39, no. 3. P. 312–328. DOI: <https://doi.org/10.1080/14751798.2023.2201017> (дата звернення: 10.04.2026).

16. Dryga A. International aid donor motivations and the HDP Nexus in Ukraine: Theories of international relations beyond the humanitarian paradigm. *Empirio*. 2025. Vol. 2, special issue. P. 80–91. DOI: <https://doi.org/10.18523/3041-1718.2025.2.s.80-91> (дата звернення: 10.04.2026).

REFERENCES

1. Bazhenova, Hanna. (2023). The Ramstein Group: Prerequisites for Creation and Role in Ensuring Ukraine's Military Capabilities (Part 1). *IEŠ Commentaries*, no. 859 (107/2023). Institute of Central Europe. URL: <https://ies.lublin.pl/en/comments/the-ramstein-group-prerequisites-for-creation-and-role-in-ensuring-ukraines-military-capabilities-part-1/> (accessed 10 April 2026). [in English].
2. Buriachenko, O., Somak, O., Golubytskyi, S., Kravchenko, N., & Kravchenko, O. (2025). International support for Ukraine: Evaluating the impact of military, economic, and diplomatic aid. *Revista de Cercetare si Interventie Sociala*, 88, 151–168. DOI: <https://doi.org/10.33788/rcis.88.10> (accessed 10 April 2026). [in English].
3. Dryga, A. (2025). International aid donor motivations and the HDP Nexus in Ukraine: Theories of international relations beyond the humanitarian paradigm. *Empirio*, 2 (special issue), 80–91. DOI: <https://doi.org/10.18523/3041-1718.2025.2.s.80-91> (accessed 10 April 2026). [in English].
4. Findley, M., Young, J. K., Strandow, D., & Cat, O. (2023). Aiding war: Foreign aid and the intensity of violent armed conflict. *International Studies Quarterly*, 67(3), Article sqad048. DOI: <https://doi.org/10.1093/isq/sqad048> (accessed 10 April 2026). [in English].
5. Kiel Institut für Weltwirtschaft. (2025). Bilateral aid allocations to Ukraine as a share of 2021 donor country gross domestic product (GDP) between January 24, 2022 and June 30, 2025, by country. *Statista*. URL: <https://www.statista.com/statistics/1303450/bilateral-aid-to-ukraine-in-a-percent-of-donor-gdp/> (accessed 10 April 2026). [in English].
6. Laowattanabhongse, A. (2024). Soft power in action: How foreign aid shapes global perceptions and influences international relations. *Social Science and Humanities Journal*, 8(12), 5953–5964. DOI: <https://doi.org/10.18535/sshj.v8i12.1496> (accessed 10 April 2026). [in Ukrainian].
7. Lytvynchuk, O., Shevchuk, A., & Voityuk, O. (2024). Mizhnarodna dopomoha Ukraini v umovakh viiny yak vyd spivrobotnytstva z mizhnarodnymy orhanizatsiiamy [International aid to Ukraine in wartime conditions as a form of cooperation with international organizations]. *Zbirnyk naukovykh prats*, issue 1(32), pp. 239–252. DOI: [https://doi.org/10.24144/2078-1431.2024.1\(32\).239-252](https://doi.org/10.24144/2078-1431.2024.1(32).239-252) (accessed 10 April 2026). [in English].
8. Ministry of Defence of Ukraine. (2025). 30th Ramstein: How the Ukraine Defense Contact Group meetings strengthen Ukraine's defense capabilities. URL: <https://mod.gov.ua/en/news/30th-ramstein-how-the-ukraine-defense-contact-group-meetings-strengthen-ukraine-s-defense-capabilities> (accessed 10 April 2026). [in English].
9. Ogryzko, L. (2025). Northern lights: How a Nordic-Baltic coalition of the willing can do even more for Ukraine. *European Council on Foreign Relations*. URL: <https://ecfr.eu/publication/northern-lights-how-a-nordic-baltic-coalition-of-the-willing-can-do-even-more-for-ukraine/> (accessed 10 April 2026). [in English].

10. Sanders, D. (2023). Ukraine's third wave of military reform 2016–2022 — building a military able to defend Ukraine against the Russian invasion. *Defense & Security Analysis*, 39(3), 312–328. DOI: <https://doi.org/10.1080/14751798.2023.2201017> (accessed 10 April 2026). [in English].
11. Schmidt, C. (2024). Aid in conflict: Determinants of international aid allocation to Ukraine during the 2022 Russian invasion. *The Economists' Voice*, 21(1), 133–158. DOI: <https://doi.org/10.1515/ev-2023-0049> (accessed 10 April 2026). [in English].
12. Seybolt, T. B. (2008). *Humanitarian military intervention: The conditions for success and failure*. Oxford University Press. URL: <https://www.sipri.org/sites/default/files/2018-10/sipri08seybolt.pdf> (accessed 10 April 2026). [in English].
13. Tkach, M., Slobodanyk, S., & Makoshenets, P. (2024). Analysis of financial and technical assistance to Ukraine from partner countries in 2022 — first half of 2024. *Political Science and Security Studies Journal*, 5(2), 7–20. DOI: <https://doi.org/10.33445/psssj.2024.5.2.2> (accessed 10 April 2026). [in English].
14. United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. Syrian Arab Republic 2018. Financial Tracking Service. URL: <https://fts.unocha.org/countries/218/summary/2018> (accessed 10 April 2026). [in English].
15. Yabe, K., Opršal, Z., Harmáček, J., & Syrovátka, M. (2024). Aid allocation across the humanitarian–development–peace nexus: The role of fragility as a donors' motive. *Humanities and Social Sciences Communications*, 11, Article 1039. DOI: <https://doi.org/10.1057/s41599-024-03512-5> (accessed 10 April 2026). [in English].
16. Zhang, S., & Dorussen, H. (2025). Does peacekeeping mitigate the impact of aid on conflict? Peacekeeping, humanitarian aid and violence against civilians. *Journal of Conflict Resolution*, 69(9), 1524–1552. DOI: <https://doi.org/10.1177/00220027251315668> (accessed 10 April 2026). [in English].